

Fallstudie

Brand i livsmedelsindustri

– Mixum AB

Författad av: xxxx

Layout: Merethe Andersen, Livsmedelsverket

Tryck: xxxx

ISBN: 978 91 7714 xxxx x

Innehåll

Uppdrag.....	2
Fakta	2
Produktionsvolymerna	2
Mixum AB, Motala - Färdigmat	3
Företaget innan skadan inträffade	3
Branden den 1 november 2009 kl 21.03	4
Förstörda värden.....	4
Avbrottstiden.....	5
Åtgärder under den kritiska perioden	5
Dagen efter	6
Information – internt och externt	6
Företagets erfarenheter	8
Varumärket	8
Framtiden	8
Försäkringsbolagets erfarenheter	10
Kommunens erfarenheter.....	10
Källförteckning.....	11

Uppdrag

Livsmedelsverket vill uppmärksamma företag i livsmedelsbranschen på värdet av att ha tänkt till innan en olycka händer. Att tänka innan och planera för ”det värsta som kan hända oss” kan vara skillnaden mellan en incident och en avgörande katastrof. I planeringen ingår förebyggande åtgärder och försäkringsfrågor men också planer och åtgärder för hur företaget snabbt ska komma igång igen – kontinuitetsplaner.

Inget blir tydligare än exempel ur verkligheten och därför besökte vi Mixum AB som drabbats av ”det som inte kan hända” – en brand som på en natt utplånade hela företagsbyggnaden. Vi fick med oss många goda råd som många kan ha nytta av.

Fakta

- Mixum är ett livsmedelsföretag med 50 miljoner i omsättning och knappt 30 anställda.
- Företaget producerar kokta skalade ägg, majonnässallader, smörgästårtor, färdigmat och andra kokta produkter.
- Kunder är dagligvaruhandeln, HoReCa, grossister och smörgåsindustrin.
- Idag med cirka 65 procent direkt till dagligvaruhandeln.

Produktionsvolym

- Kokta ägg cirka: 500 ton/år
- Majonnässallader cirka: 100 ton/år
- Kokta produkter cirka: 800 ton/år
- Grillspett till exempel cirka 7 500 st/vecka
- Smörgästårtor cirka: 5 000 st/vecka

Mixum AB, Motala - Färdigmat

I ett välordnat industriområde i Motala hittar vi utan svårighet Mixum AB. Den funkis inspirerade byggnaden lyser vit och vacker och det går inte att ana att det för bara något år sedan bara fanns förvridna stålskelett där byggnaden nu står. Mixum AB är ett företag som producerar färdig mat för hotell, restauranger och kaféer.

Ursprungsbolaget Vätterägg bildades 1976 av Karl-Erik Franzén med tyngdpunkt inom äggindustrin. Verksamheten ägs och drivs idag av bröderna Märten, Matts och Magnus Franzén.

Det är Magnus som välkomnar oss i det vackra konferensrummet

på övervåningen. Han är VD och brandskyddsansvarig i företaget utstrålar den typ av stolthet och självkänsla som ofta kännetecknar framgångsrika entreprenörer. Redan i telefonsamtalen innan vi setts deklarerar Magnus att han gärna ställer upp som exempel om det kan vara andra till någon hjälp. Vi kommer att bättre förstå den hjälpsamheten när vi hört hela berättelsen om det som drabbade företaget en höstdag 2009

Företaget innan skadan inträffade

Vi är laddade med frågor och börjar med tiden innan, då man fortfarande inte visste vad som skulle hända:

" - Fanns i företaget en god beredskap för bränder och olyckor, och vad bestod den beredskapen i så fall av?"

Magnus dröjer inte med svaret:

" - Skyddet var väldigt begränsat - näst intill inget. Inget larm fanns till exempel. Vi (jag) hade utbildning i SBA, men planer i egentlig mening fanns inte. Viss beredskapsplan fanns men inte för den här storleken på skada. Det fanns inte på kartan, ...och vi hade inga

utrymnings-övningar. Att vi lagt ut servern utanför huset var föranlett av ekonomiska skäl och inte av krismedvetenhet.”

”- Men hade ni något brandskydd?”

Magnus nickar;

” - Släckare och utrymningsplaner fanns, men inget larm som sagt. Vi hade avtal för brandsläckarna, men inget omfattande avtal för hela brandskyddet. För den här skadan hade det inte hjälpt, men vi hade gjort en översyn bara ett halvår tidigare och var på gång med uppdaterade utrymningsplaner och annat. Just när det brann kan vi konstatera att brandskyddet var på tok för klen. Ändå uppfyllde vi säkert de minimikrav som Lagen om Skydd mot Olyckor föreskriver - vi hade hyrt in gamla brandchefen för att få hjälp med det. Det fanns för oss inga rimliga skäl för att göra mer innan skadan. Vi trodde absolut inte att detta kunde hända...”

Vi blir nyfikna på hur ledningen resonerade innan skadan;

” - Var risker och brandskyddsfrågor en ledningsfråga, och i så fall hur tog det sig uttryck?”

” - Vi hade inte diskuterat en brand som en risk. Vi tänkte; Det händer inte oss! En brand hos oss var absurda tankar... Jag tror inte vi är särskilt ovanliga där.”

”- Hade skadan kunnat undvikas genom ett bättre och/eller mer omfattande förebyggande brandskyddsarbete eller underhåll?”

Magnus låter funderad när han svarar;

” - Tveksamt! Jag kan inte se att ett mer omfattande skydd förändrat förloppet. Men rent generellt kunde vi gjort mer - till exempel vad gäller utrymningsövningar, och vi är otroligt tacksamma för att skadan inträffade när ingen fanns i byggnaden.

Branden den 1 november 2009 kl 21.03

Förstörda värden

21,7 MSEK + avbrottet cirka 13 MSEK.

Tappet i omsättning var cirka 25 procent över en 2 årsperiod. Nedgången i lönsamhet var inte lika stor. Ingen produktutveckling och inga nyheter lanserades under den tiden, vilket är värden som inte kommer fram i ovanstående siffror.

Avbrottstiden

Den totala avbrottstiden blev cirka 9 månader. Produktionen var i full drift andra veckan i augusti året efter.

"- Kan du berätta om orsakerna till branden?"

" - Sannolikt startade branden i elförsörjningen till en jättestor kokgryta, men vi vet inte med säkerhet på grund av att branden blev total och brandorsaken inte gick att styrka. Vi har dock med ganska stor säkerhet kunnat fastställa att branden inte var anlagd, vilket var en stor lättnad."

Åtgärder under den kritiska perioden

Magnus berättelse om kvällen då det brann är skakande;

"- Uppskattningsvis var vi på plats ca en timme efter det att branden startat, men när det började är osäkert, det kan ha pyrt länge. Utvecklingen blev explosionsartad när branden fick fäste. Brandmännen fick hoppa från taket när det tog fart!

Alla var i chock och vi missade inledningsvis att även våra familjer var i chock. Min son frågade "Pappa har du inget jobb imorgon?" Det skakade om...

Recept och affärsplaner var intakt i och med att vi något år tidigare hade outsourcat våra servrar men någon egentlig kris- eller kontinuitetsplan hade vi inte utan det mesta togs på volley."

"- Hade ni någon uppfattning om hur eldfarlig er verksamhet var innan det brann?"

"- Nej, att t ex pasta brann så otroligt bra hade vi inte en aning om. Det som möjligen är en tröst är att andra till exempel brandmyndigheten inte heller verkade ha någon aning om detta."

"- Hur fungerade Räddningstjänsten?"

"- Tre brandkärer var på plats - Borensberg, Vadstena och vår egen. Allt brann ju ner, men jag kunde aldrig tro att allt kunde brinna så fort.

Min uppfattning är att räddningstjänsten skötte sitt uppdrag mycket proffsigt!

Vi erbjöds att gå in i den del av byggnaden som inte brann (än) för att hämta pärmar i kontoret, men vi var för chockade för att göra det...”

Dagen efter

Magnus röst blir mer engagerad när han återupplever händelserna;

” - Kl 07.15 dagen efter (jag var kvar till kl 01.00 på natten och då brann allt) när jag kom hit var det helt nedbrunnet. Jag var helt i chock och det yttrade sig bland annat i att jag trots hettan från branden, som fortfarande pyrde, frös något förskräckligt.”

Information – internt och externt

Motala är inte en stor kommun och att branden blir samtalsämnet på orten är lätt att förstå och då uppstår lätt ryktesspridning, så vår fråga blir;

”- Av vem, hur och när informerades personalen?”

”- Branden var en jättehändelse på orten så all personal fick snabbt via ryktet reda på vad som hänt och samlades morgonen efter nere vid den nerbrunna byggnaden. Många grät och andra var helt uppenbart chockade. Vi hade ett bra samtal där på platsen och det lugnade många. Sedan handlade det om information, information och information hela tiden skulle alla vara uppdaterade om vad som hände, det var mycket viktigt och det var min roll. Kommunens ordförande kom förbi dagen efter och frågade vad man kunde göra för oss, och jag svarade att vi behövde lokaler för att komma igång med produktionen. Hon gick då omedelbart tillbaka till kommunhuset och la ut förfrågningar till Näringslivschefen som då jobbade stenhårt för oss.”

”- Hur hanterades branden i media?”

”- Lokalmedia tog kontakt med oss och det var väldigt besvärande inledningsvis – vi hade ju akuta saker att hantera - men efterhand blev det vår främsta resurs när det gällde att nå ut med information. Man skrev nog om oss minst en gång i veckan året efter.”

”- Vilken roll spelade er kontinuitetsplan i efterarbetet?”

”- Kanske är det överdrivet att kalla vår plan för en kontinuitetsplan, men vi hade klara idéer och planer om vad som måste göras.

Det första för oss var att hitta ny lokal där vi kunde börja producera igen. Två konkurrenter, Östenssons i Motala och Lecora i Vadstena, ringde och ställde upp med lokaler och produktionsresurser som vi fick använda när de inte själva producerade något och det var nog det enskilt viktigaste för att vi klarade oss så lindrig trots allt. Den kritiska perioden då vi inte producerade någonting kunde därmed förkortas till några dagar. Den totala återuppbyggnadstiden av vår egen byggnad blev dock mycket längre. För inte så länge sen fick vi anledning att hjälpa ett annat företag som fått avbrott i verksamheten att koka sina soppor hos oss nattetid när vi själva inte använde anläggningen. Det kändes bra att kunna ställa upp för dem som andra ställt upp för oss!

Nästa viktiga steg var att kontakta kunderna. All personal i bolaget var på plats och vi satte oss alla att ringa runt. Vår personal ställde upp fantastiskt och gjorde en avgörande insats dagarna efter.”

”-Hur såg den första informationen ut till kunderna och vilka reaktioner fick ni på den?”

”- Vi möttes av stor förståelse och sympati från våra kunder och vi har nästan kvar alla våra ursprungliga kunder. Någon sa: ”- Vi lider med er, men kan inte vänta in att ni är igång, utan kommer välja annan leverantör.” Nu när vi är tillbaka på marknaden har vi också tillbaka den kunden. En konkurrent gick ut till våra kunder för att sälja in sina egna produkter, men det ledde till badwill för dem och ingen kund gick över till dem.”

”- Hur agerade försäkringsbolaget?”

”- Mycket positivt, trots den första frågan som var; ”- Vill ni bygga upp detta igen eller ta pengarna och lägga ner verksamheten.” För oss var det inte en fråga - vi skulle absolut igång igen - och det snabbt!

När detta var klart var de mycket sakliga och hjälpsamma och jag har bara gott att säga om deras agerande. Allt sköttes professionellt och vi fick ersättning helt efter våra önskemål. Förhandlingen om ersättningarna var inte svåra. Det som gällde fullvärdet av byggnaden var det vi ägnade mest tid, men vi har nu en byggnad som är betydligt bättre anpassad till vår verksamhet än den som brann. Vi är mycket nöjda med slutresultatet.

Företagets erfarenheter

Varumärket

På frågan om hur branden påverkat Mixums varumärke svarar Magnus Franzén;

” - Det har stärkts - konstigt nog! Vi hade media med oss och jag har fått berätta om vår skada på många ställen där jag också kunnat presentera bolaget.

Mediabevakningen var omfattande men den var genomgående positiv. Kunder som söker oss på nätet hittar oss i många artiklar om branden, så kanske har vi t o m fått kunder genom skadan. Under de första åren tappade vi omsättning och marknadsandelar, men idag är vi ikapp, och lönsamheten är faktiskt bättre.

Sist, men inte minst, bidrar personalen till Mixums goda varumärke genom den stolthet man känner över att arbeta på Mixum. Vi gick igenom en tuff tid efter branden och alla bidrog. Det stärkte sammanhållning och självförtroende och gav också den här stoltheten över att var Mixum-anställd. Den fanns inte lika självklar där före branden.”

Framtiden

” - Hur ser riskerna och därmed beredskapen ut för Mixum idag?”

” - Materialet i byggnaden är helt annat idag. Det är mycket bättre ur brandsynpunkt. Vi har också bättre släckningsmöjligheter och utrymningsplaner. Idag är detta frågor som ligger högt på agendan. De flesta av de som arbetade på företaget när det brann jobbar kvar. Det bidrar till att vi har en betydligt bättre medvetenhet och kunskap om riskerna. Det som inte kunde hända, hände ju! Så idag övar vi utrymning mer frekvent och alla är mer kunniga om riskerna.

En ny ledningsgrupp är också en konsekvens av branden, styrelsen är intakt. Delar av produktionen är outsourcad (äggkokningen) vilket förbättrar riskbilden. Avbrottstiden i försäkringen är fortfarande 12 månader, vilket alla bedömde som för lite när branden var ett faktum, men

den visade sig vara tillräcklig för oss. Försäkringsbeloppen är vi noggrannare med idag. Installationskostnader och kringkostnader för våra maskiner har vi täckt upp bättre. Vi handlade en hel del maskiner begagnade, så vi klarade att få igen maskinparken med de försäkringsersättningar vi fick. Men vi har idag täckt upp betydligt bättre när det gäller försäkringsbeloppen. Det kostar några få tusenlappar i premie, men gör stor skillnad vid en skada.”

”- Är känsliga eller kritiska funktioner i företaget nu kartlagda och åtgärder vidtagna för att säkra dem?”

”- Det är en ständig process! Det fysiska skyddet är mycket bättre nu. Vi har också kartlagt vad som kan hända - till exempel om vattnet skulle bli förorenat (jmf Östersund) eller bli en brist. Vi har ett stort behov av vatten i produktionen. Det har vi förberett genom att planera för tankbilsleveranser.”

Sammanfattning – tre råd

”- Vilka tre råd skulle du vilja dela med dig av till andra?”

1. **Nätverka** - se till att hålla goda relationer med kollegor och konkurrenter i branschen. Tidigare tänkte jag att jag la för mycket tid på sådant, men inte idag...
2. **Försäkring** - se till att ha aktuella försäkringsvärden - snåla inte.
3. **Checklistor** och ”worst case scenarios” är bra att ta fram när tanken är klar och hjärnan funkar. Tänk igenom vad som kan hända innan det hänt!

Försäkringsbolagets erfarenheter

För försäkringsbolaget var Mixum-branden en av de största skadorna man hade 2009. Flera skadereglerare tilldelades skadan och det bidrog till en snabbare och mer effektiv hantering som kom också Mixum till godo. En av skadereglerarna var Anders Wahl på LF Östergötland som fick ansvar för själva egendomsdelen, och han säger att branden på Mixum är speciell i flera avseenden.

Dels kunde man hålla avbrottstider och därmed kostnader nere genom insatsen från konkurrenter.

Dels gick upphandlingen av ersättningsmaskiner och bygge fort eftersom Magnus Franzén under en tid helt avdelades till processen att resa runt och upphandla det som behövdes. Att snabbt vara igång igen har också en viktig psykologisk betydelse för personalen i företaget.

Kommunens erfarenheter

Förra valperioden var Kommunens Ordförande Eva Isaksson Ribers. Hon var på plats redan dagen efter och frågade hur kommunen kunde hjälpa till. Magnus Franzén beskrev då det stora behovet av att hitta partners som kunde hjälpa Mixum igång med verksamheten så snabbt som möjligt igen.

Kommunens Näringslivschef Lars-Göran Holmberg hade telefonkontakt med ledningen i Mixum dagen efter och förmedlade kontakt med en annan myndighet som kunde ställa upp med tillfälliga möbler. Företag i livsmedelsbranschen som kunde hjälpa till med att snabbt få igång produktionen hade man också kontakt med, men där var Mixum själva snabbare med att få till avtal om hjälp.

Näringslivschefen berättar att man i samband med branden blev uppmärksammade på att kommunens beredskapsplan inte hanterar den här typen av händelse. En brand i ett företag av den här storleken kan drabba en kommun med konsekvenser i form av till exempel krishantering och friställd personal och borde ingå som tänkt scenario i beredskapsplanen, anser Lars-Göran Holmberg.

Källförteckning

CEO Magnus Franzén Mixum AB	Personlig intervju/bilder
Skadereglerare Anders Wahl LF Östergötland	Telefonintervju
Näringslivschef Lars-Göran Holmberg Motala Kommun	Telefonintervju

Tidningsreportage

Corren.se 1 nov 2009

Brand förstörde familjeföretag

MOTALA Publicerad 1 nov 23:02

Det brinner fortfarande i det som återstår av familjeföretaget Mixum på Turbingatan.

- Det kan dröja under förmiddagen innan det är helt släckt, säger brand mästare Lars-Inge Wahlström, på måndagsmorgonen.

När räddningstjänsten kom dit i går kväll var den stora byggnaden redan övertänd. Räddningstjänsten försökte då att hindra att branden spred sig till en lägre byggnad som hängde ihop med den stora och som innehöll bland annat kontor, men det gick inte.

Eldens spred sig via taket. ...

Motala & Vadstena Tidning 2 nov 2009

Mixums fabrik kommer att byggas upp

Magnus Franzén: "Jag är jätteledsen" MOTALA
Mixums fabrik på Turbinvägen totalförstördes vid branden på söndags- kvällen. Men ägarna tänker bygga upp fabriken igen.

Det mesta av byggnaden har brunnit ned, uppgav under kvällen stationsbefälet. FOTOGRAF: ANDERS TÖRNSTRÖM

Branden startade vid 21-tiden på söndagen.
FOTOGRAF: ANDERS TÖRNSTRÖ

Räddningstjänsten på plats dagen efter branden.
FOTOGRAF: MIKAEL GRAHN

Det var vid 21-tiden på söndagskvällen som en väktare såg att det brann från Mixums fabrikslokaler.

- Vi var på plats klockan 21.08, men fabriken var redan då övertänd, berättar brandingenjör Gunnar Neselius.

Räddningstjänsten inriktade sitt arbete på att rädda kontorsbyggnaden som var sammanbyggd med fabriken. Men branden spred sig även till den låga kontorsdelen.

Motala & Vadstena Tidning 5 nov 2009

Mixum hoppas vara i gång nästa vecka

MOTALA/VADSTENA

I söndags brann fabriken ned till grunden. Nu har företaget Mixum fått tag i tillfälliga lokaler. – Vi hoppas kunna vara i gång i mitten av nästa vecka, säger vd Magnus Franzén.

Mixums verksamhet kommer att ligga i både Motala och Vadstena i väntan på att fabriken byggs upp igen.

– Vi kommer dels att hyra in oss hos Östenssons på Myntgatan i Motala och dels hos Lecora i Vadstena, säger företagets vd Magnus Franzén. Just nu ligger fokus på att skaffa fram nödvändig utrustning så att produktionen kan komma i gång redan nästa vecka.

– Då har vi förhoppningsvis ett godkännande från Livsmedelsverket för lokalerna, säger Magnus Franzén. Förutom produktionen av kokta och skalade ägg, som inte kommer att komma igång just nu, ska det mesta av verksamheten rulla på som vanligt. I nuläget är det dock svårt att säga vilka konsekvenser branden får för personalen.

– Det är lite för tidigt att svara på det men jag har några som har kontrakt som går ut i dagarna och dem har jag nog inget jobb till just nu. I värsta fall kan det vara någon mer som vi tvingas sägas upp men det hoppas jag att vi ska slippa, säger Magnus Franzén.